

Landschappelijk inpassingsplan Landschapsbeheer Gelderland

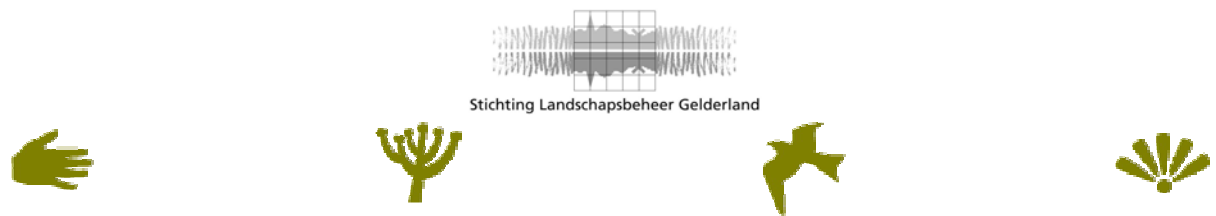
Naam : Eringveld
Straat : Rabelingstraat 12
Postcode : 7064 KG
Plaats : Silvolde

Zorg voor ons landschap

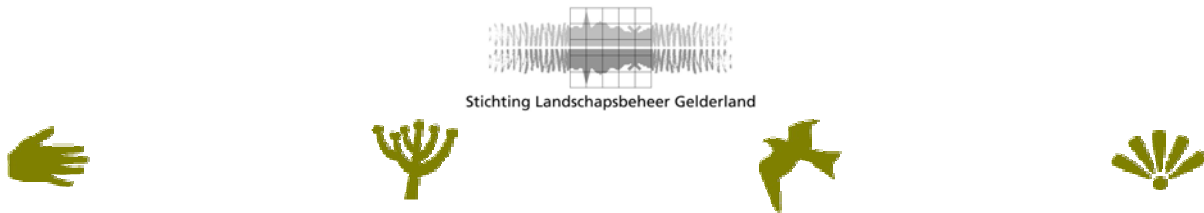
MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaren van de grond: particulieren, boeren en overheid.

INHOUD

Inleiding	3.
1. Huidige situatie	4.
2. Landschap	5.
3. Cultuurhistorie erf	11.
4. Inrichtingsvisie	13.
5. Beplantingsplan	15.
6. Plantsoenlijst	19.
7. Landschapselementen	20.

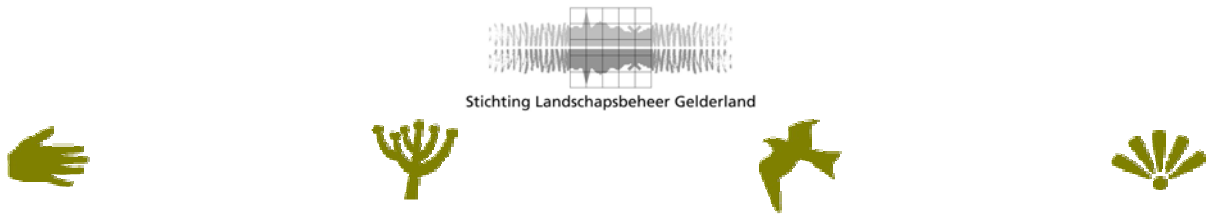
INLEIDING

De heer en mevrouw Eringfeld, woonachtend aan de Rabelingstraat 12 in Silvolde (Gemeente Oude IJsselstreek) hebben het voornemen twee grote schuren af te breken zodat op het terrein twee nieuwe wooneenheden gerealiseerd kunnen worden (rood voor rood). Eén wooneenheid zal worden ondergebracht in de bestaande schuur welke wordt verbouwd.

De tweede woning wordt nieuw gebouwd.

Om dit initiatief mogelijk te maken is een landschappelijk inpassingsplan vereist. Een landschappelijke inpassing betekent dat de initiatieven een bijdrage moeten leveren aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend en karakteristiek landschap. Uiteindelijk dient met het initiatief winst te worden geboekt voor de directe omgeving door de aanleg (en herstel) van karakteristieke landschapselementen op het beschikbare terrein en indien nodig daarbuiten.

Het inpassingsplan is zoveel mogelijk afgestemd op het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Oude IJsselstreek; *“Van nieuwe naobers en brood op de plank”*. Dit resulteert in een landschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde inrichting waarbij niet alleen is gelet op de inpassing van de bouwwerken maar ook naar de mogelijkheden het landschap in de directe omgeving te versterken.

1. HUIDIGE SITUATIE

Het terrein is gelegen aan de Rabelingstraat 12 in Silvolde. Het terrein, incl. omliggend land is circa 2,8 hectare groot. Het erf is circa 5700 m² groot.

Het erf ligt tegen de kamp welke oorspronkelijk tot de boerderij behoorde. Door de ligging tegen de kamp ligt het erf ongeveer 100 meter van de Rabelingstraat vandaan. Het lange oprit wordt aan één zijde geflankeerd door laurierkers.

Van een authentieke boerderij is hier geen sprake. Het woonhuis is pas in de tweede helft van de vorige eeuw gebouwd. De oorspronkelijke boerderij is onherkenbaar verbouwd tot schuur. De plek van het erf is wel veel ouder. Op de historische kaart van 1845 komen we het erf al tegen en kent het de naam 'Groot Rabeling'.

De te slopen stal wordt aan de oostzijde geflankeerd door een volwassen bomensingel. Ook aan de westzijde is de bebouwing voorzien van een singel. Deze hoog opgaande beplanting aan de achterzijde van het erf in combinatie met de erfbeplanting aan de voorzijde geven het terrein in de huidige situatie een fraaie groene uitstraling.

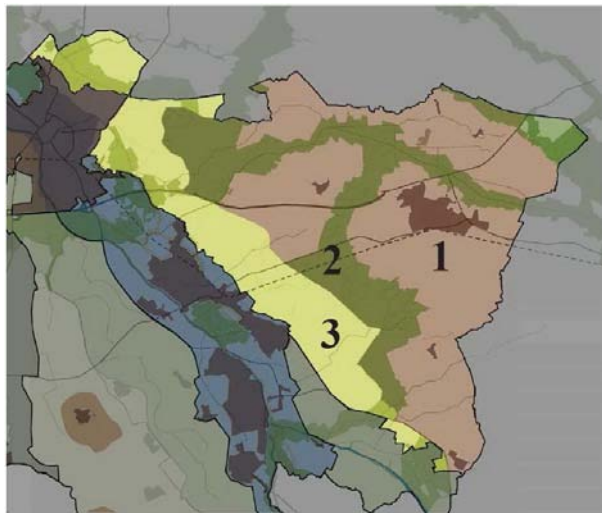
Het erf ligt midden in het agrarisch cultuurlandschap en wordt aan alle zijden begrenst door wei- en akkerland. Op de perceelsranden is geen beplanting (meer) aanwezig. Aan de noordzijde van het terrein ligt de Rabelingstraat. Deze is voorzien van eiken wegbeplanting. Op of langs het terrein zijn geen sloten aanwezig.

2. LANDSCHAP: 'De rand van het Zand'

Het terrein aan de Rabelingstraat 12 is gelegen in het 'kampenlandschap' en behoort tot 'De rand van het Zand'. Kampen zijn individuele blokvormige ontginningen, die zijn omgeven door houtwallen. Ze worden aangetroffen in streken met een kleinschalig landschap, waar geen grote aaneengesloten stukken land liggen die geschikt zijn voor de akkerbouw. Hier ontstond een verspreid nederzettingsspatroon, met gemengde bedrijfsvoering.

Het is een gevarieerd en reliëfrijk gebied met beken, bouw- en weiland, heideontginningen en broekgebieden.

Afbeelding uit het LOP: Deelgebieden rondom Varsseveld:

- 1) de zandgronden rond Varsseveld, Sinderen, Westendorp en Heelweg
- 2) de ecologische verbindingzones
- 3) de rand van het zand

Het gebied kent een differentiatie van het landschap naar traditionele landschapstypen. In 'de rand van het zand' komen we de volgende differentiaties tegen;

1. Zand – essen en kampen
2. Zand – natte kamptontginningen
3. zand – droge ontginningen
4. zand – natte ontginningen

Het terrein aan de Rabelingstraat behoort tot de natte kamptontginningen.

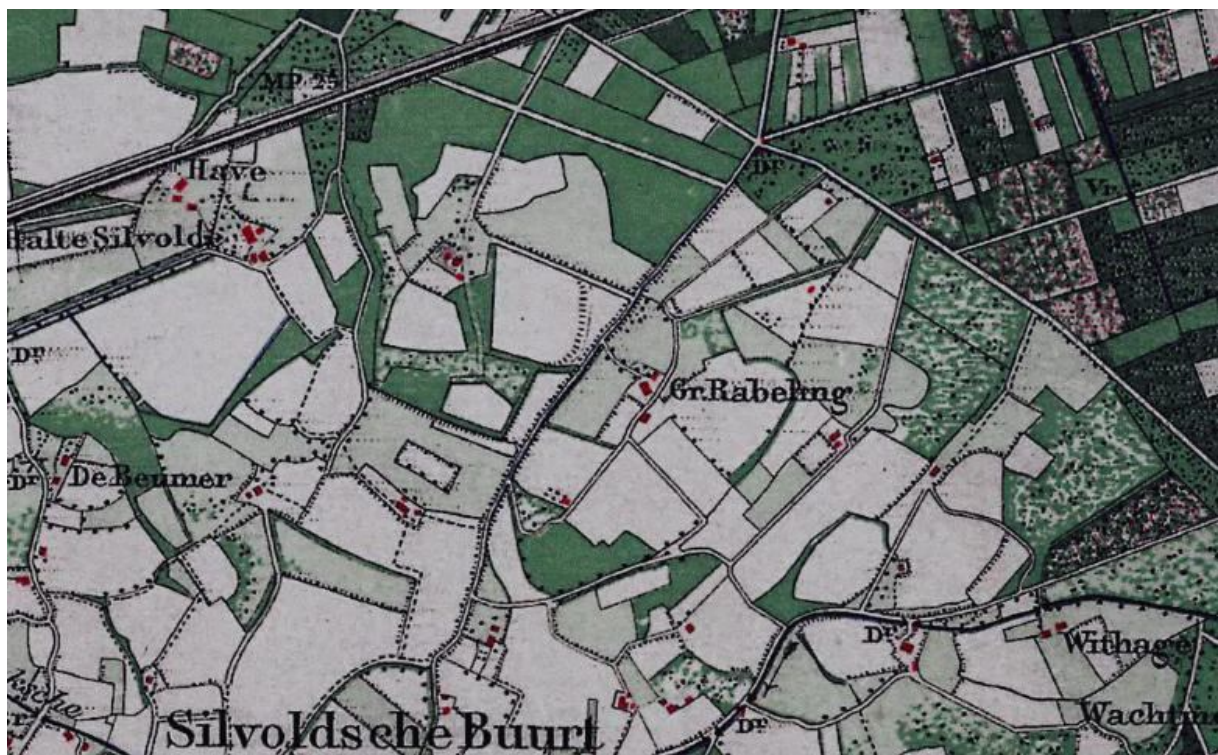
Voor dit gebied gelden de volgende karakteristieken:

- Kleinschalig, besloten agrarisch cultuurlandschap afgewisseld met bosjes en doortrokken met beken.
- Het is een reliëfrijk gebied met slingerende wegen met laanbeplanting (essen, eiken) en verspreide bebouwing.
- Het verschil tussen open essen en besloten kampen vervaagt. Door schaalvergroting en slechtbeheer verdwijnen en degraderen landschapselementen als houtwallen, heggen en steilranden.
- Beplanting rond boerenerven in de vorm van fruitboomgaarden, eiken, heggen, houtkanten en een enkele knotboom.

Een van de opgaven die worden genoemd in het LOP is het versterken van de natuur- en landschapswaarden, die karakteristiek zijn voor het deelgebied en eigen aan de bodem en waterhuishouding van de plek. Speciaal kan gezocht worden naar mogelijkheden om de bijzondere natuurwaarden van het agrarisch cultuurlandschap te versterken met bijvoorbeeld struweel- en ruigteranden, weidevogelbeheer, etc.

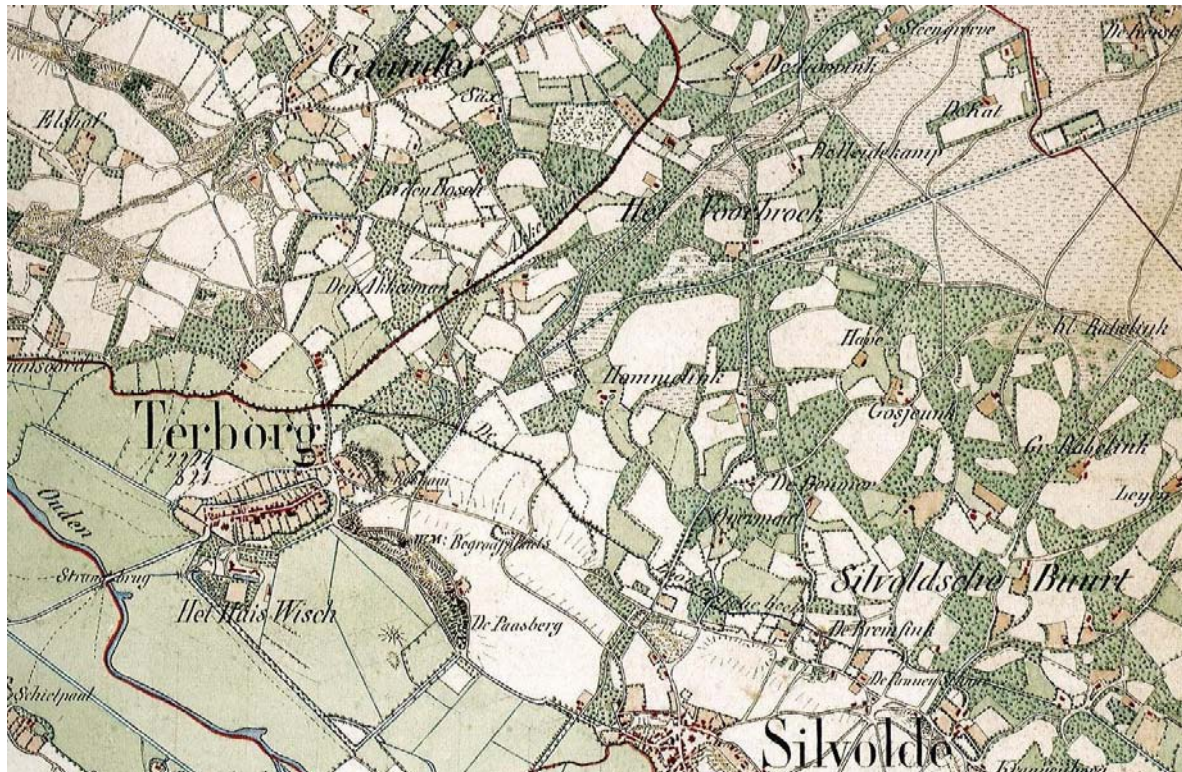
Onderstaande historische kaarten geven een goed beeld van het landschap omstreeks 1845 en 1900. Op deze kaarten zijn de landschappelijke waarden van het kampenlandschap nog duidelijk herkenbaar.

Situatie omstreeks 1900 (www.historiekaart.nl)

Op de historische kaarten is duidelijk te zien dat we te maken hebben met een van oorsprong kleinschalig, bosrijk kampenlandschap. Een gevarieerd gebied met veel kampen en akkers. Op de lagere delen vinden we hooilandjes. De erven liggen verspreid in het landschap, aan de rand van de kamp. Op de onderstaande hoogtekaart zijn de kampen goed zichtbaar door de rode kleur en de arceringen van de steilranden (kleine zwarte streepjes).

Situatie omstreeks 1845 (Historische atlas Achterhoek, Liemers, Rijk van Nijmegen)

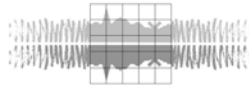

De boer was geheel zelfvoorzienend en was dan ook voor een belangrijk deel afhankelijk van het landschap waarin hij leefde. Het erf maakte deel uit van de kleinschalige structuur in het kampenlandschap.

De erven in het kampenlandschap liggen op de grens van hoog naar laag op de rand van de kamp. Deze kamp was oorspronkelijk duidelijk omkaderd door bos of houtsingels/houtwallen. De boerenerven lagen daardoor verankerd in het landschap.

De oorspronkelijke kamp van erve 'Oud Rabeling' grenst aan de zuid-oostzijde van erf. Het terrein ten noord-westen van het erf was omstreeks 1845 nog grotendeels bos. Op de kaart van 1900 zien we dat het areaal bouwland sinds 1845 aanzienlijk is vergroot ten koste van de bossen.

Tegenwoordig zijn nog maar weinig van de ontginningsstructuren herkenbaar aanwezig in het landschap. Door de schaalvergroting in de landbouw, de ruilverkavelingen en de komst van kunstmest is het landschap aanzienlijk veranderd. Kleine percelen zijn samengevoegd tot grote bewerkbare percelen. Steilranden zijn daartoe vlakgeschoven. De paden die de verschillende erven in het gebied met elkaar verbonden zijn verwenen en hebben plaatsgemaakt voor één ontsluitingsweg, de Rabelingstraat. Het landschap heeft thans een open karakter dat niet past bij de karakteristieken van het landschap. De relatie tussen het erf en het landschap is door deze ontwikkelingen niet meer herkenbaar. Dat is duidelijk te zien op onderstaande luchtfoto.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Door deze ontwikkelingen heeft het landschap een belangrijk deel van haar karakteristiek verloren. Het LOP voorziet in beleid dat streeft naar herstel van het landschap en haar identiteit.

Oriëntatie bebouwing

De oriëntatie van het hoofdgebouw op het erf en binnen de kamp is per erf verschillend. Soms is het woongedeelte met de kopse kant op de es gericht maar vaak ook met de zijkant. De gebouwen staan nooit verspreid over de kamp maar altijd geclusterd. De bijgebouwen hebben altijd hun plek rondom het bedrijfsgedeelte van het hoofdgebouw, de achterzijde.

Hoewel in deze situatie geen sprake is van een authentiek erf heeft het vrijstaande woonhuis wel de functie als hoofdgebouw. De voorkant is in de richting van de erfontsluiting gebouwd en staat aan de voorzijde van het erf. Alle bijgebouwen staan achter het woonhuis om de collectieve ruimte aan de achterzijde van het erf.

De nieuw te bouwen woning sluit aan bij het bebouwingscluster aan de achterzijde van het erf en krijgt tevens een plek aan de collectieve ruimte.

Aandachtspunten erfinrichting

- Versterken samenhang tussen erf en landschap
- Afbakening erf t.o.v. de omgeving
- Versterken kleinschalig landschap op en rond het erf (moestuinen, boomgaarden, bosjes, houtwallen)
- Oriëntatie bebouwing en erfafbakening naar lijnen in het landschap.
- Behoud silhouetwerking vanaf de bouwkamp dakenlandschap
- Bebouwing tegen achtergrond van groen
- Markering kamprand d.m.v. houtsingel over erf
- Behoud huidige erfgrans
- Huidige woning op het voorerf
- Nieuwe woningen schuur op het achtererf
- Open collectieve ruime achtererf (behoud oorspronkelijke opzet bebouwing / eenheid erf)
- 4-lagen benadering
- Toepassen alleen inheems, streekeigen plantmateriaal
- Indien mogelijk behoud bestaande (inheemse) bomen
- Achterzijde terrein open houden richting kamp.
- Versterken groenstructuur westzijde kamp en erf (houtsingel, laanbomen, boomgroepen)
- Verwijderen laurier beplanting
- Aanplant karakteristieke erfbeplanting (hoogstamboomgaard, heggen en solitaire bomen)

Referentiebeeld; bron: Achterhoekse erven veranderen, kadernota ruimtelijke kwaliteit.

Achterzijde openhouden richting kamp

Bebouwing tegen achtergrond van groen

3. CULTUURHISTORIE ERF

Voor-achter

Het voor en achter van de boerderij had te maken met de taakverdeling op het boerenbedrijf. Deze verdeling heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting en speelt een belangrijke rol in de inrichtingsvisie.

Oorspronkelijk was de vrouw de baas over het gedeelte waar gewoond werd (voor) en de man zwaaide de scepter in het gedeelte waar het boerenbedrijf gerund werd (achter).

De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal “voor” genoemd en “voor” was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boerenerf was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden.

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfs gedeelte. Kortom, hij had de zorg voor “achter”.

Gedeelde zorg voor bedrijf en gezin heeft op het platteland ook zijn intrede gedaan, maar er zijn steeds meer mensen die de traditionele erfindeling intact willen houden of willen herstellen.

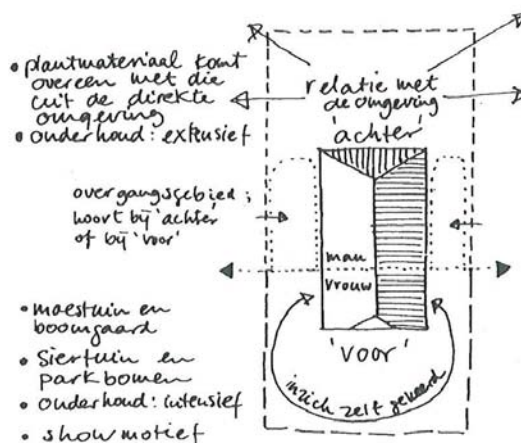
“Voor” is van oorsprong meestal een stuk groener dan “achter”. Voor staan de meeste bloemen, struiken en bomen. Ook speelde aan de voorkant het laten zien dat het goed ging, een belangrijke rol. Daarom werden daar later parkbomen zoals de treurbeuk, de witte paardekastanje, de rode beuk, (lei)linden en sierstruiken, kortom, de wat meer luxe soorten, aangeplant. Het voorste deel van het boerenerf was meer gericht op het gezin en had een bepaalde beslotenheid.

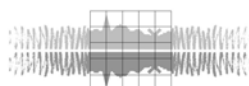
Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractoren. Daarvoor werden ook heel wat hagen en andere beplanting verwijderd. “Achter” stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. “Achter” werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats.

Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen.

De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen met hoge opgaande bomen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor. Het onderhoud van achter is extensief, op de fruitbomen na, die soms ook achter werden aangeplant. Het onderhoud “voor” is veel intensiever.

Voor en achter worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen en werken goed zichtbaar wordt.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

4-lagen benadering

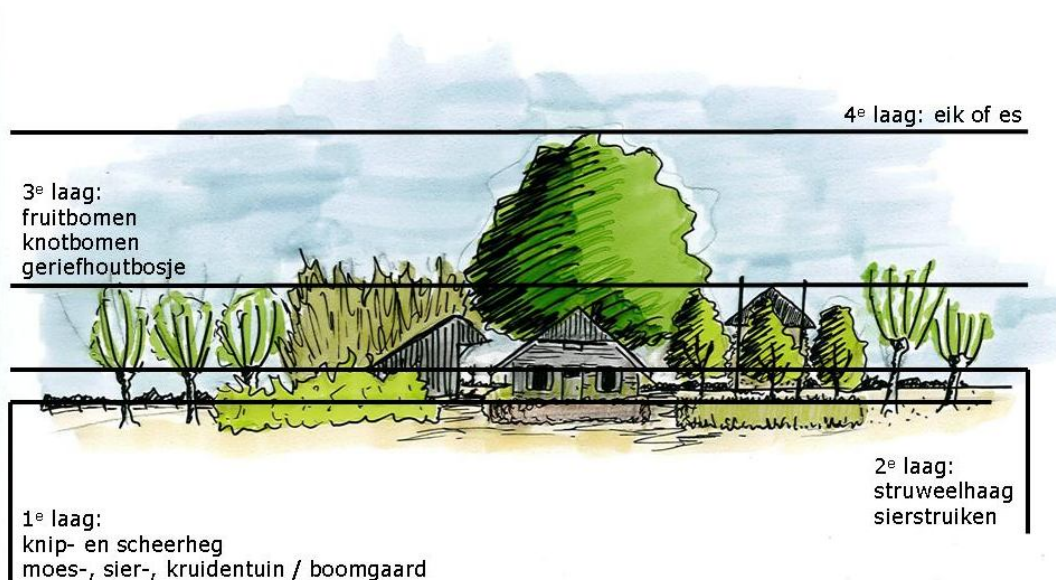
Bij het opstellen van een inrichtingsplan speelt de 4-lagen benadering een belangrijke rol. Uitgaande van een traditionele boeren erfinrichting kunnen vier beplantingslagen worden onderscheiden. Aangezien ieder beplantingselement op het boerenbedrijf een functie kende waren vrijwel altijd vier beplantingslagen op een boeren erf aanwezig. Het zijn met name deze lagen die de uitstraling van het erf bepalen. Daarom is het belangrijk bij een erfinrichting er voor te zorgen dat alle lagen evenwichtig vertegenwoordigd zijn. De vier lagen vervullen naast de esthetische rol ook een belangrijke ecologische rol. Variatie is daarbij van essentieel belang.

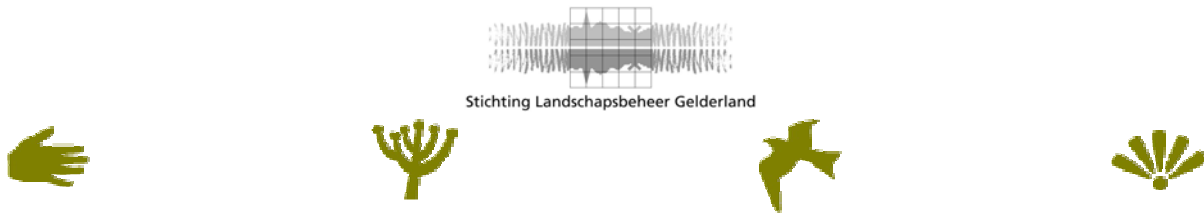
Laag 1: 0,8 – 1,2 meter
- Knip- en scheerheggen

Laag 2 1,2 – 3 meter
- Vrijuitgroeide
(doorn)hagen
- Sierstruiken
- Bonenstaken

Laag 3 3 - 12 meter
- Hoogstam fruitbomen
- Knotbomen
- Geriefhoutbosjes
- Vogelbosjes
- Lei-bomen

Laag 4 12 - 20 meter
- Solitaire bomen
- Bomenrijen
- Boomgroepen
- Houtsingels
- Bos

4. INRICHTINGSVISIE

Zoals in het voorgaande is omschreven ligt het erf in het kampenlandschap.

Een van oorsprong besloten landschap met bos, houtsingels en lanen. De erven in dit gebied liggen verspreid in het landschap aan de rand van een kamp, op de overgang van hoog naar laag. Wegen volgen de hoge delen in het landschap en hebben daardoor een kronkelige structuur.

Het erf aan de Rabelingstraat kent geen authentieke bebouwing meer, maar de locatie van het erf is wel oud en komen we al tegen op de historische kaart van 1845. Het erf is gelegen tegen de kamp die van oorsprong tot de boerderij behoorde. De kamp zelf had een open karakter en was omzoomd door een houtwal, het landschap om de kamp had een besloten karakter voorzien van bos en houtsingels.

Dit inpassingplan beoogt een verantwoorde inrichting van het erf en omliggend terrein. Daarbij wordt rekening gehouden met de huidige verkavelingsstructuren op het terrein en de toekomstige woonfuncties op het achtererf. De oorspronkelijke kamp vormt in de planvorming een belangrijk onderdeel van de inrichting. Grofweg kan het terrein worden verdeeld in twee delen (zie onderstaande tekening); De zuidoost zijde omvat de oorspronkelijke kamp en de noordwest zijde het kleinschalige landschap voorzien van hooiland, singels en bos. Op de overgang van beide gebieden ligt het erf.

De contouren van de kamp worden versterkt door de aanleg van een houtsingel. Ter hoogte van het erf wordt deze onderbroken door de collectieve open ruimte op het achtererf. De gebouwen op het erf staan om deze ruimte gegroepeerd waardoor de bebouwing op het erf een eenheid vormt zoals dat gebruikelijk was in de oorspronkelijke opzet van het erf. De houtsingel zorgt ervoor dat het erf gelegen is tegen een achtergrond van groen. De singels spelen daarnaast ook een rol als erfafscheiding tussen de toekomstige woonfuncties.

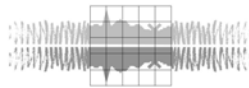
Het terrein tussen de kamp en de hierboven benoemde singel dient open te blijven zodat de verbinding en de relatie tussen de boerderij en de kamp behouden blijft. De contouren van het huidige erf dienen ook in de nieuwe situatie leidend te zijn voor de inrichting van de twee nieuwe wooneenheden op het achtererf.

Deze erf contouren dienen doormiddel van een haag op het erf te worden aangebracht. De ruimte buiten deze contouren/hagen dienen een open karakter te hebben, bij voorkeur een agrarisch gerelateerde functie zoals een moestuin, bloemenweide of weiland voor kleinvee.

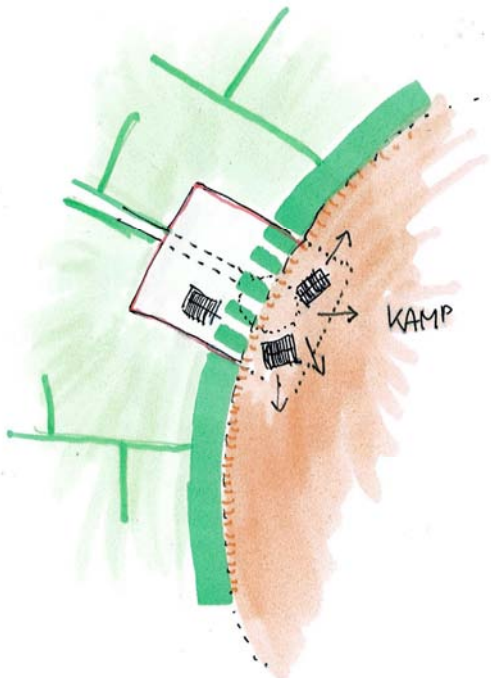
De noordwest zijde van de singel dient een kleinschaliger karakter te krijgen. Dit wordt verkregen door de aanleg van een brede houtsingel aan de zuidzijde van het terrein en eiken laan beplanting langs het oprit. Aanvullend kunnen twee boomgroepen een waardevolle aanvulling zijn. De noordzijde van het terrein blijft onbeplant om daarmee de relatie tussen het erf en het thans open landschap te behouden. Het terrein tussen de houtsingel en de bomenlaan blijft agrarisch in gebruik.

Het erf wordt voorzien van kleine landschapselementen die passen bij het boerenerf. Denk daarbij aan een boeren bongerd (hoogstam), (meidoorn) knip- of scheerheggen, geriefhoutbosjes en solitaire erfbomen (walnoot/kastanje).

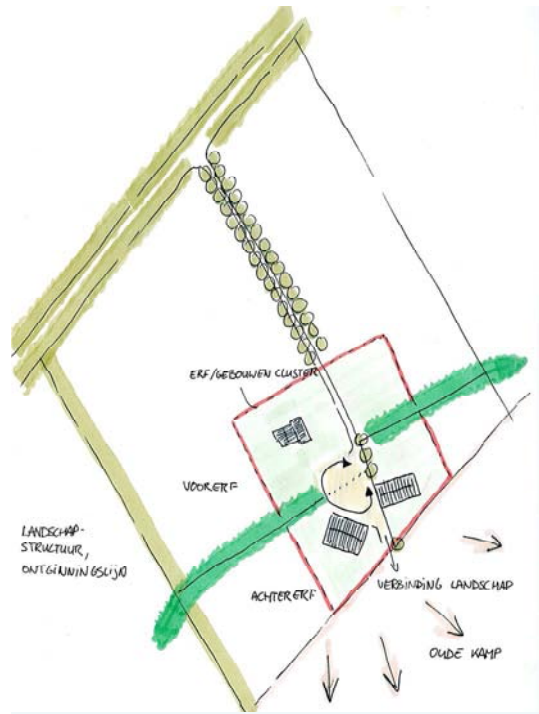
Onderstaande tekening geeft een schematische weergave van de gewenste inrichtingsvisie.

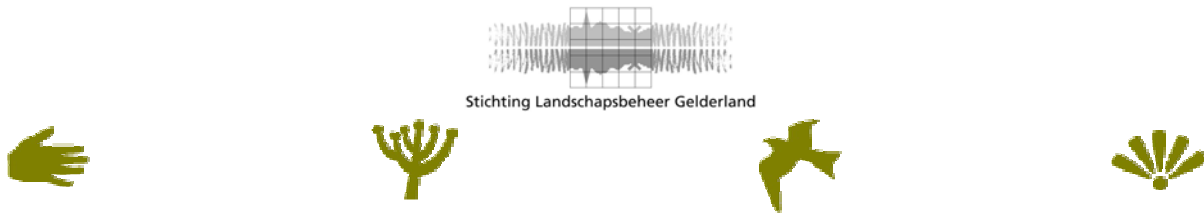
Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Tekening: inrichtingsvisie erf in landschap

Tekening: inrichtingsvisie erf

5. BEPLANTINGSPLAN

De beschreven objecten corresponderen met de nummers op de bijgevoegde kaart.

1. Eikenlaan

- Locatie : weerszijden oprit (zie tekening)
- Lengte : 100 meter
- Plantwijze : plantafstand tussen de bomen bedraagt 6 meter.
- Aantal : 38 stuks
- Soort : 38 stuks Zomereik (*Quercus robur*)

Voor het planten dient de grond gefreesd of omgespit te zijn.

2. Houtsingel

- Locatie : westzijde erf (zie tekening)
- Lengte : 215 meter
- Breedte : 10 meter
- Opp. : 2150 m²
- Plantwijze : 1,5 mtr. bij 1,5 mtr.
- Aantal : 950 stuks
- Soort : 350 stuks Zomereik (*Quercus robur*)
 - : 100 stuks zwarte Els (*Alnus glutinosa*)
 - : 100 stuks Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)
 - : 100 stuks Vuilboom (*Rhamnus frangula*)
 - : 100 stuks Hazelaar (*Corylus avellana*)
 - : 100 stuks Gelderse roos (*Viburnum opulus*)
 - : 100 stuks Lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)

Voor het planten dient de grond gefreesd of omgespit te zijn.

3. Erfbosje

- Locatie : Achter de bestaande woning (Zie tekening)
- Lengte : 20 meter
- Breedte : 13 meter
- Opp. : 200 m²
- Plantwijze : 1,25 mtr. bij 1,25 mtr.
- Aantal : 150 stuks
- Soort : 50 stuks Zomer eik (*Quercus robur*)
 - : 25 stuks Hazelaar (*Corylus avellana*)
 - : 25 stuks Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)
 - : 25 stuks Gelderse roos (*Viburnum opulus*)
 - : 25 stuks Lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)

Voor het planten dient de grond gefreesd of omgespit te zijn.

4. Hakhoutbosje

Locatie : Achter de nieuw te bouwen schuur (Zie tekening)
 Lengte : 30 meter
 Breedte : 25 meter
 Opp. : 750 m²
 Plantwijze : 1,5 mtr. bij 1,5 mtr.
 Aantal : 325 stuks
 Soort : 100 stuks Zwarte els (*Alnus glutinosa*)
 : 100 stuks Hazelaar (*Corylus avellana*)
 : 25 stuks Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)
 : 25 stuks Gelderse roos (*Viburnum opulus*)
 : 25 stuks lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)
 : 25 stuks vuilboom (*Rhamnus frangula*)

Voor het planten dient de grond gefreesd of omgespit te zijn.

5. Boerenboomgaard

Locatie : voorzijde erf (zie tekening)
 Aantal : 9 stuks
 Soort :

Soort	Ras
Peer (p)	Beurre Hardy
Peer	Legipont
Peer	Clapp's Favourite
Peer	Gieser Wildeman
Peer	Kruidenierspeer
Appel (a)	Jasappel
Appel	Brabantse Bellefleur
Appel	Present van Engeland
Appel	Glorie van Holland

De bomen dienen op minimaal 8 meter van elkaar geplant te worden. De boompalen moeten ten westen van de bomen worden geplaatst.

6. Meidoornhaag

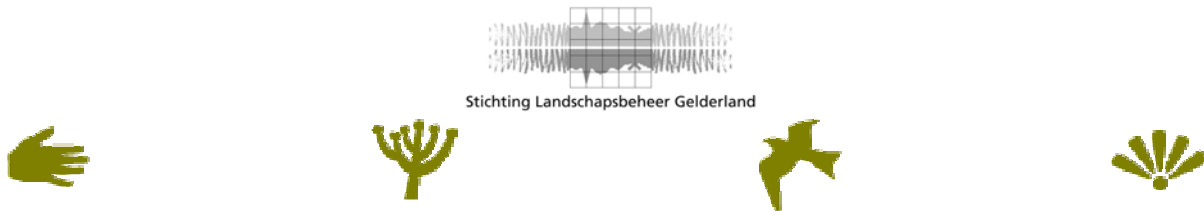
Locatie : noordzijde boomgaard (zie tekening)
 Lengte : 30 meter
 Plantwijze : 4 per meter
 Aantal : 125 stuks
 Soort : eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)

De minimumhoogte van een haag bedraagt 80 centimeter. De haag moet ten minste 1 keer per jaar worden gesnoeid.

7. Veldesdoornhaag

Locatie : langs de boom- en pruimenggaard, grenzend langs het oprit. (zie tekening)
 Lengte : 82 meter
 Plantwijze : 4 per meter
 Aantal : 325 stuks
 Soort : veldesdoorn (*Acer campestre*)

De minimumhoogte van een haag bedraagt 80 centimeter. De haag moet ten minste 1 keer per jaar worden gesnoeid.

8. Pruimenggaard

Locatie : naast bestaande woning (zie tekening)
 Aantal : 4 stuks
 Soort :

Soort	Ras
Pruim	Victoria
Pruim	Maribelle de Nancy
Pruim	Reine Claude d'Oullins
Pruim	Hauszwetsche

De bomen dienen op minimaal 6 meter van elkaar geplant te worden. De boompalen moeten ten westen van de bomen worden geplaatst.

9. Houtsingel

Locatie : zuidzijde boomgaard (zie tekening)
 Lengte : 60 meter
 Breedte : 5 meter
 Opp. : 300 m²
 Plantwijze : 1,25 mtr. bij 1,25 mtr.
 Aantal : 200 stuks
 Soort : 75 stuks Zomereik (*Quercus robur*)
 : 25 stuks veldesdoorn (*Acer campestre*)
 : 25 stuks Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)
 : 25 stuks lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)
 : 25 stuks Hazelaar (*Corylus avellana*)
 : 25 stuks Gelderse roos (*Viburnum opulus*)

10. Veldesdoornhaag

Locatie : erfgransmarkering bij nieuw te bouwen woning (zie tekening)
 Lengte : 29 meter
 Plantwijze : 4 per meter
 Aantal : 116 stuks
 Soort : veldesdoorn (*Acer campestre*)

De minimumhoogte van een haag bedraagt 80 centimeter. De haag moet ten minste 1 keer per jaar worden gesnoeid.

11. Veldesdoornhaag

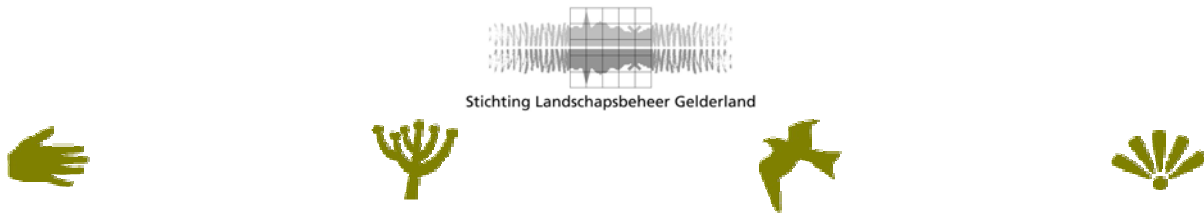
Locatie : erfgransmarkering bij tot woning te verbouwen schuur (zie tekening)
 Lengte : 40 meter
 Plantwijze : 4 per meter
 Aantal : 160 stuks
 Soort : veldesdoorn (*Acer campestre*)

De minimumhoogte van een haag bedraagt 80 centimeter. De haag moet ten minste 1 keer per jaar worden gesnoeid.

12. Solitaire boom

Locatie : centraal op het achtererf (zie tekening)
 Aantal : 1 stuk
 Soort : paardenkastanje (*Aesculus Hippocastanum*)

De paal komt ten westen van de boom te staan.

13. Solitaire boom

Locatie : naast de tot woning te verbouwen schuur (zie tekening)

Aantal : 1 stuk

Soort : walnoot (*Juglans regia*)

De paal komt ten westen van de boom te staan.

14. Solitaire boom

Locatie : naast de nieuw te bouwen woning (zie tekening)

Aantal : 1 stuk

Soort : walnoot (*Juglans regia*)

De paal komt ten westen van de boom te staan.

15. Boomgroep

Locatie : in het weiland (zie tekening)

Aantal : 3 stuks

Soort : Zomereik (*Quercus robur*)

De paal komt ten westen van de boom te staan.

16. Boomgroep

Locatie : in het weiland (zie tekening)

Aantal : 3 stuks

Soort : Zomereik (*Quercus robur*)

De paal komt ten westen van de boom te staan.

6. PLANTSOENLIJST

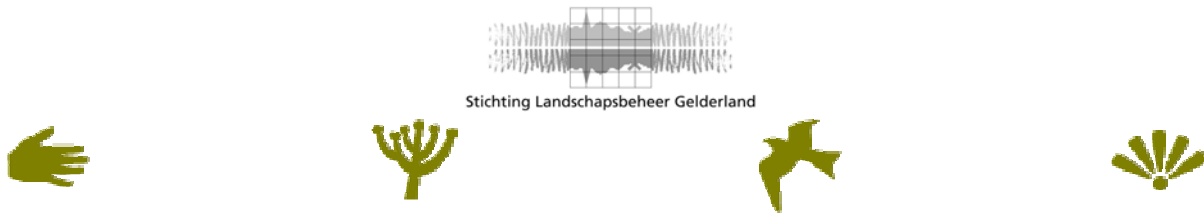
Bosplantsoen	Latijnse naam	aantal	maat *
Zomereik	Quercus Robur	475	80-100
Zwarte els	Alnus Glutinosa	200	80-100
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	300	80-100
Vuilboom	Rhamnus frangula	125	80-100
Hazelaar	Corylus avellana	250	80-100
Gelderse roos	Viburnum opulus	175	80-100
Lijsterbes	Sorbus aucuparia	175	80-100
Veldesdoorn	Acer campestre	626	80-100

Laanbomen	Latijnse naam	aantal	Maat **
Zomereik	Quercus robur	44	10-12
Walnoot	Juglans regia	2	10-12
Kastanje	Aesculus hippocastanum	1	12-14

Fruitbomen	ras	aantal	Maat **
Peer	Beurre Hardy	1	8-10
Peer	Legipont	1	8-10
Peer	Clapp's Favourite	1	8-10
Peer	Gieser Wildeman	1	8-10
Peer	Kruidenierspeer	1	8-10
Appel	Jasappel	1	8-10
Appel	Brabantse Bellefleur	1	8-10
Appel	Present van Engeland	1	8-10
Appel	Glorie van Holland	1	8-10
Pruim	Victoria	1	8-10
Pruim	Maribelle de Nancy	1	8-10
Pruim	Reine Claude d'Oullins	1	8-10
Pruim	Hauszwetsche	1	8-10

* maat in cm lengte, gemeten vanaf de wortelhals

** maat in cm stamomtrek, gemeten 1 meter boven de wortelhals

7. DE LANDSCHAPSELEMENTEN

Knip- en scheerheg

Achtergrond

Heggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie. Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken.

Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden. Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

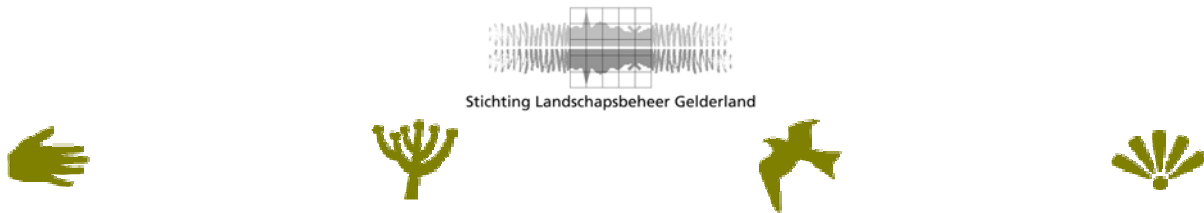
Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

Aanplantinstructie

1. Het aanplanten van een knip- en scheerheg kan plaatsvinden tussen eind november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor het ontwikkelen van een dichte knip- en scheerheg plant men 1 rij aan met daarop 4 stuks per strekkende meter.
3. Graaf voor het planten een sleuf, die diep en breed genoeg is om de wortels van het plantgoed er ruim in te leggen en sluit deze weer af met aarde.
4. Afhankelijk van de grond kan men soms ook alleen kiezen voor het frezen of onkruidvrij maken van de grond.
5. Als de aanplant in een wat drogere periode plaats vindt, is het belangrijk deze vlak na de aanplant van water te voorzien.
6. Plaats een afrastering op een meter afstand om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee beschermen.
7. De aanplant kan eventueel direct na het planten worden terug gesnoeid tot op de helft of tweederde van de lengte. Dan ontwikkelt zich namelijk eerder een brede en vertakte heg.

Beheerinstructie

De naam knip- en scheerheg zegt het eigenlijk al: een heg moet geknipt of geschoren worden. De frequentie van de snoei hangt af van een aantal factoren: de soort, de vorm, de functie en de eisen die we aan de heg stellen. In het algemeen worden de meeste heggen ongeveer twee keer per jaar geknipt. Bij een meidoornheg is het belangrijk de eerste keer te knippen voor de langste dag van het jaar, in mei-juni. Dit maakt het knippen van deze heg een stuk aangenamer, omdat de doorns dan nog niet houtig zijn. Als de haag uit liguster bestaat, dan kunt u vaak wel drie keer per jaar knippen, omdat de liguster een snel groeiende struik is. Knip de heg wanneer het bewolkt en niet te warm is. Belangrijk is dat de onderkant van de heg iets breder uitgroeit dan de bovenkant, zodat de zon ook op de onderkant van de heg kan schijnen. De heg behoudt dan zijn besloten karakter.

Houtwal en houtsingel

Achtergrond

Een houtwal is een lijnvormig door de mens opgeworpen zandlichaam waarop bomen en/of struiken groeien. De wallen dienden vroeger om vee binnen of wild buiten het omgeven gebied te houden. Houtwallen werden ten tijde van de ontginningen (middeleeuwen) op de hogere zandgronden aangelegd. Langs houtwallen vind je vaak aan één of beide zijden greppels. Deze werden gegraven om met de vrijkomende grond de wal op te kunnen werpen. De wallen waren tussen de 50 en 100 cm hoog.

Een houtsingel is een lijnvormige aanplant van bomen en/of struiken van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Er is echter geen sprake van een opgeworpen wal. Houtsingels werden vooral op de lagere zandgronden aangelegd, meestal parallel aan sloten. De singels leverden brand- en geriefhout, waaraan in het gemengde bedrijf grote behoefte was. Omdat de boer verschillende diktes hout nodig had, werd een hakhoutbeheer gevoerd. Door de komst van prikkeldraad, de schaalvergroting en ruilverkavelingen zijn vele kilometers van deze elementen verdwenen.

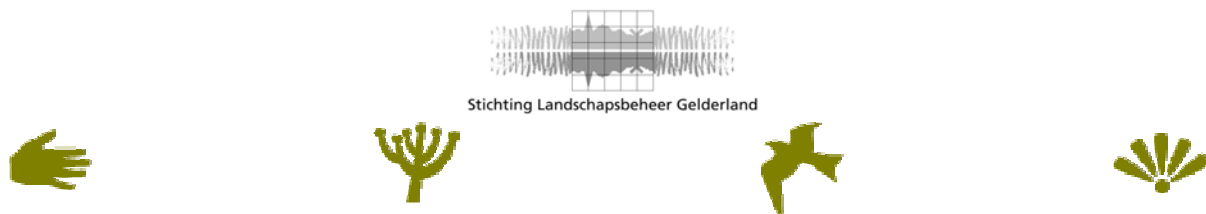
De houtwal en houtsingel hebben landschappelijk en ecologisch een belangrijke verbindende functie. Ze zijn tevens van belang voor vleermuizen om zich te oriënteren en als verbindingszone voor fauna. Bij de houtwal zorgt met name de wal voor extra ecologische waarde door de variatie in natdroog en warmkoud.

Aanplantinstructie

1. Het aanplanten van een houtsingel of houtwal kan plaatsvinden tussen eind november en half maart, mits het niet vriest.
2. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van doorgaans 1,50 m tussen de rijen en tussen de planten in de rij.
3. Voordat de bomen en struiken kunnen worden aangeplant dient u de grond los te maken. In de meeste gevallen kunt u volstaan met het frezen van de grond. Door te frezen ontstaat een los plantbed waarin u de struiken eenvoudig met een spade kunt aanplanten.
4. Bij het aanplanten dient u rekening te houden met de plaatsing van de verschillende soorten. Plant altijd groepjes (ongeveer 5-7 stuks) van dezelfde soort bij elkaar. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is o.a. afhankelijk van het wortelstelsel. Steek een gat (houdt de grond op de schop), plaats het plantje zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantje vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.
7. Als de aanplant in een wat drogere periode plaats vindt, is het belangrijk deze vlak na de aanplant van water te voorzien.
8. Plaats een afrastering op een meter afstand om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee beschermen.

Beheerinstructie

Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid-, en struiklaag. Houtwallen en houtsingels die niet worden onderhouden, groeien uit tot rijen hoge bomen zonder ondergroei. Ze bezorgen dan niet alleen de boeren overlast omdat ze bijvoorbeeld teveel schaduw veroorzaken en de waterafvoer bemoeilijken, ze verliezen ook voor een groot deel hun waarde voor de natuur. Bij het onderhoud bestaat het werk om te beginnen uit het groepsgewijs of regelmatig verspreid afzetten van bomen en struiken zodat zich een evenwichtige, dichte struiklaag kan ontwikkelen. Dit gebeurt eens in de tien tot twintig jaar. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet.

Bij het afzetten is het in elk geval van belang dat er genoeg licht op de bodem valt om de stobben te laten uitlopen. Dat betekent vaak een vrij drastische dunning. Oude eiken blijven meestal staan, evenals bomen met holten die vaak het domein van vogels en vleermuizen zijn.

Vogelbosje en geriefhoutbosje

Achtergrond

Vogelbosjes kom je vaak tegen op het erf. Een vogelbosje is een bosje die voornamelijk uit struiken bestaat en vaak niet groter is dan 500m² met een gemiddelde oppervlakte van 200m². De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, gelderse roos en lijsterbes om vogels aan te trekken. Een vogelbosje wordt gebruikt als broedplaats en schuilplaats door zowel vogels als klein zoogdieren. Daardoor voegt een vogelbosje veel toe aan de ecologische diversiteit op en rondom het erf.

Geriefhoutbosjes zijn vaak vrij liggende elementen in het landschap. Vaak komt u ze tegen in een overhoekje tussen de weilanden, al dan niet omgeven door een sloot. De sloot deed dan dienst als veekering. Een geriefhoutbosje is vaak groter dan 500 m² en werd vroeger aangeplant om in geriefhout, hout voor dagelijks gebruik, te voorzien. Een geriefhoutbosje was vroeger vaak een monocultuur van bijvoorbeeld eik, es, wilgen of elzen. Doordat een geriefhoutbosje voor de houtvoorziening op eigen erf meestal niet meer van toepassing is, worden tegenwoordig vaak vogelbosjes aangeplant om iets meer variatie te krijgen.

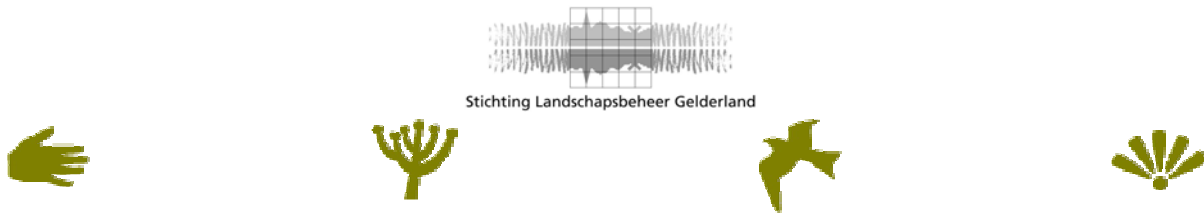
Geriefhoutbosjes kunnen door de rust die er heerst en de geringe betreding veel betekenen voor planten en dieren. Ook landschappelijk zijn geriefhoutbosjes van groot belang. Ze doorbreken de vlakke horizon en zorgen voor afwisseling in het landschap.

Aanplantinstructie

1. Het aanplanten van een bosje kan plaats vinden tussen eind november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanleg van een bosje is het gewenst om de te beplanten grond van tevoren te frezen. Daarnaast dient de grond onkruidvrij te zijn en na aanplant ook de eerste jaren onkruidvrij te blijven
3. De beplanting kunt u in verschillende verbanden aanplanten: in rijen, in driehoeksverband of in een vierkant met een plantafstand van 1,5 m bij 1,5 m.
4. Het is belangrijk de verschillende soorten bomen en struiken aan te planten in groepen van minstens 5-7 stuks. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. De diepte van het plantgat is o.a. afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houdt de grond op de schop), plaats het plantsoen zo aan, dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Als de aanplant in een wat drogere periode wordt aangeplant, is het belangrijk deze vlak na de aanplant van water te voorzien.
7. Plaats een goede afrastering op een meter afstand rond het element om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.

Beheerinstructie

Na ongeveer 3-5 jaar zal het aangeplante vogelbosje meer gesloten raken, de takken raken elkaar. Waar nodig kan gesnoeid worden. Dit snoeiwerk bestaat voornamelijk uit het weghalen van takken die problemen geven. Geriefhoutbosjes worden van oudsher als hakhout beheerd. Vroeger was de behoefte aan hout bepalend voor de hoeveelheid hout die werd afgezet. Afhankelijk van de soort die is aangeplant kan afzetten 1 keer in de 10 à 15 jaar plaatsvinden. Dit kan het beste gefaseerd plaatsvinden om de flora en fauna niet in gevaar te brengen en het beeld van het landschap niet veel te veranderen. Het meest praktisch is om aaneengesloten stukken af te zetten, zodat de pas afgezette stobben voldoende licht krijgen om opnieuw te kunnen uitlopen. De takken en wat dikker hout kunt u in de vorm van een takkenril in het element verwerken. Dik hout voert u af. Versnipperen van snoeiafval wordt sterk afgeraden om verrijking van de bodem te voorkomen.

Solitaire boom en bomengroep

Achtergrond

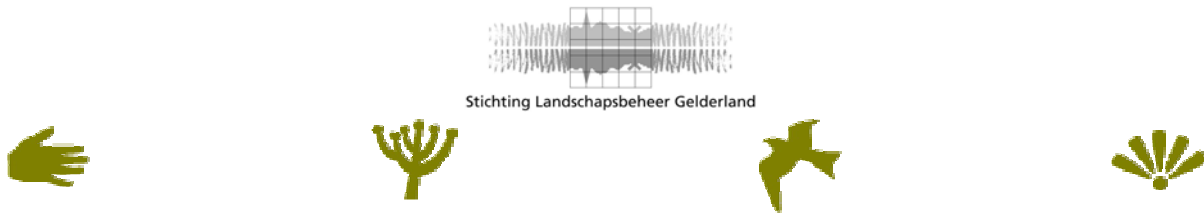
Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Aanplantinstructie

1. Het aanplanten van een boom of bomengroep kan plaats vinden tussen eind november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor het aanplanten van een solitaire boom of bomengroep moet per boom een ruim plantgat worden gegraven van 70x70x70 cm.
3. Op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuid-westen) kunt u een boompaal plaatsen waar de jonge boom met een brede band aan wordt bevestigd.
4. Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.
5. Als de aanplant in een wat drogere periode wordt aangeplant, is het belangrijk deze vlak na de aanplant van water te voorzien.
6. Plaats een goede afrastering op een meter afstand rond het element om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.

Beheerinstructie

Beheer is bij een bomengroep niet of nauwelijks nodig. Door middel van een visuele beoordeling kan worden bekeken of onderhoudssnoei noodzakelijk is. Het verdient aanbeveling om met name zuigers, schurende takken en dood hout te verwijderen. Snoeien kan over het algemeen het hele jaar, met uitzondering van haagbeuk, walnoot, wilde paardekastanje, esdoorn en berk. Deze soorten kunt u het beste in de periode september-begin januari snoeien in verband met sapuittreding of bloeden. Ook dient u de boomband te controleren en na 4 tot 5 jaar te verwijderen.

Hoogstamboomgaard

Achtergrond

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen.

Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Aanleginstructie

1. Fruitbomen kunnen aangeplant worden tijdens de rustperiode van de boom, dit is de periode waarin er geen blad aan de boom zit. Het is belangrijk niet te planten bij sneeuw of vorst.
2. Hoogstamboomgaarden kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
3. Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
4. Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70X70X70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los en pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
5. Op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuid-westen) plaatst u een boompaal, waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt.
6. Als de aanplant in een wat drogere periode wordt aangeplant, is het belangrijk deze vlak na de aanplant van water te voorzien.
7. Als er vee in de boomgaard graast, vergeet dan niet de bomen goed hier tegen te beschermen door ze ruim uit te rasteren of een boombeschermer te plaatsen.

Beheerinstructie

Het is belangrijk dat u de bomen goed snoeit. Bij appel- en perenbomen heeft u zowel met vormsnoei als met onderhoudssnoei te maken. De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. De onderhoudssnoei is erop gericht de boom in goede conditie te houden, o.a. door te zorgen voor voldoende licht en ruimte in de kroon.

Kersen- en pruimenbomen hoeft u over het algemeen niet te snoeien. U hoeft alleen zo nu en dan onderhoudssnoei toe te passen.

Controleer jaarlijks of de boomband niet in de bast van de fruitboom snijdt en verwijder de boomband na 5 a 6 jaar.